

"Ρεγγίνα Παγουλάτου" (1920-2007)

Κώστας Βαγγελάτος

Γεννήθηκε στα Βαλσαμάτα Κεφαλονιάς στις 12 Νοεμβρίου 1920 και πέθανε στη ΝΥ πέθανε στις 22 Δεκεμβρίου 2006.

Από τα νεανικά της χρόνια πέρασε δύσκολη ζωή.

Εμποτισμένη από αριστερές ιδέες και διάθεση για αγώνα, βρέθηκε το 1947 στην εξορία- αρχικά στη Χίο και στη συνέχεια στο Τρίκερι.

Αργότερα, στο βιβλίο της "Εξορία" (Νέα Υόρκη 1974, σ. 120), περιέγραψε τις απάνθρωπες συνθήκες που επικρατούσαν στο Τρίκερι, σε βάρος των γυναικών κρατουμένων.

Η Ρεγγίνα άντεξε παλικαρίσια τις πιέσεις και τους εξευτελισμούς που δέχθηκε σαν γυναίκα πολιτική κρατούμενη. Αυτή η εμπειρία μαζί με το δύστροπο Κεφαλονίτικο γονίδιό της διαμόρφωσε τον αποφασιστικό, σκληρό και ντόμπρο χαρακτήρα και τη μόνιμη αγωνιστική διάθεση που οι πιο παλιοί σ'αυτή την α'ιθουσα γνωρίσαμε, σεβαστήκαμε, θαυμάσαμε και αγαπήσαμε.

Το 1963 έφθασε στη Νέα Υόρκη, όπου και έζησε την υπόλοιπη ζωή της, με την κόρη της Καλή και αργότερα τα δυο της εγγόνια, Δημήτρη και Αλέξανδρο, αναπτύσσοντας μια πολύπλευρη δραστηριότητα με:

- διαλλέξεις σε Πανεπιστήμια, Δημόσιες Βιβλιοθήκες (της Νέας Υόρκης, Βοστώνης, Ουάσιγκτον, Καλιφόρνιας, Τέξας) Συλλόγους, Κοινότητες, ραδιοηλεκτρονικά προγράμματα.
- αλληπάλληλες ποιητικές και πεζές εκδόσεις, πολλές από τις οποίες μεταφράστηκαν στην Αγγλική, από την κόρη της Καλή Λοβέρδου, τον Ελληνιστή Απόστολο Αθανασάκη και την Θεώνη Κόντου και έχουν εκδοθεί από τον εκδοτικό οίκο PELLA του Λεάνδρου Παπαθανασίου.
- Πολυγραφότατη και δυναμική δημοσιογραφική παρουσία, με δικές της προσωπικές στήλες στις εφημερίδες "Πρωινή", "Hellas News", το περιοδικό "Εσείς" στον «Εθνικό Κήρυκα», στον "Ορθόδοξο Παρατηρητή» και στην ραδιοφωνική εκπομπή «Κόσμος FM».

Ποιήματα της ΡΠ έχουν συμπεριληφθεί σε πάρα πολλές ανθολογίες ελληνικής λογοτεχνίας τόσο της διασποράς όσο και του Ελλαδικού χώρου.

Ποιητικά της έργα είναι τα εξής:

«Για Σένα, Για Μένα, Για Όλο τόν Κοσμο» - Αθήναι 1956

«Καλή αντάμωση Καλοκαίρι»- Αθήναι 1958

«Αποδημητικά» - Νέα Υόρκη 1966

«Πυρσοί» - Νέα Υόρκη 1971

«Πυρρίχιος»- Νέα Υόρκη 1979 (Δίγλωσσο)
«Μεταμοσχεύσεις» - Νέα Υόρκη 1982 (Δίγλωσσο)
«Μητρότητα»- Νέα Υόρκη 1985 (Δίγλωσσο)
«Οι Άγγελοι»- Νέα Υόρκη 1988 (Δίγλωσσο)
«Τα Νηπενθή»- Νέα Υόρκη 1995 (Δίγλωσσο)

Πεζογραφία

«Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης»- Νέα Υόρκη 1970
«Εξορία» - Νέα Υόρκη 1974
«Μεορία» - Νέα Υόρκη 1974,
«Λευκή Νύχτα» - Νέα Υόρκη 1975
«Μανούσιο Επαθλο», Νέα Υόρκη 1975
«Νικηφόρος Βρεττάκος» - Νέα Υόρκη 1982
«Ο Μαγικός Κόσμος» - Νέα Υόρκη 1983
«Από τήν Γιούζα» - Νέα Υόρκη 1984
«Οι Πρεσβευτές» - Νέα Υόρκη 1985

Η Ρεγγίνα Παγουλάτου είναι από τους λογοτέχνες μας εκείνους που ξεπέρασαν τα όρια της Ελληνοαμερικανικής κοινότητας και βρήκαν ευρύτερη αναγνώριση στην Αμερικανική κοινωνία και στους Αμερικανικούς Ακαδημαϊκούς χώρους.

Το 1974 εμφανίσθηκε στην ραδιοφωνική εκπομπή «Φωνή τής Αμερικής», όπου εδιάβασε ποιήματα για λογαριασμό τής Δημόσιας βιβλιοθήκης τού Queensboro και τού τμήματος κλασικών σπουδών τού πανεπιστημίου Σάντα Μπάρμπαρα τής Καλιφόρνιας.

Είχε επίσης προσκληθεί στην τηλεόραση Manhattan Cable από τήν Inda Cambell για λογαριασμό ενός προγράμματος ETHNIC STUDIES τού QUEENS COLLEGE.

Το 1985 το δίγλωσσο βιβλίο της «Μητρότητα» παρουσιάστηκε από την Δημόσια Βιβλιοθήκη Queensboro και το Humanities Department του QUEENS COLLEGE.

Κριτική παρουσίαση του δίγλωσσου βιβλίου της «Οι Άγγελοι» - 1991, περιλαμβάνεται
α) στον 7ο Τόμο του Modern Greek Studies Yearbook - 1991, του Πανεπιστημίου Μινεσότα από τον Καθηγητή John Rexine του Colgate University) και
β) στο Journal of Hellenic Diaspora 1993, από τον Αριστοτέλη Μιχόπουλο καθηγητή Νεοελληνικών Σπουδών του Brooklyn College - Μασαχουσέτης.

Το 1995, από τις εκδόσεις "Pella", κυκλοφόρησαν τα «Νηπενθή» - δίγλωσση ποίηση - με κριτική παρουσίαση στο Journal of the Hellenic Diaspora - 1997 του Rick M. Newton - Kent State University.

Η Ρεγγίνα Παγουλάτου υπήρξε η μόνη Ελληνοαμερικανίδα λογοτέχνης που βραβεύτηκε από την εφημερίδα New York Times

Τα χρονογραφήματά της ήταν μιά διαρκής έγνοια για το ομογενειακό γίνεσθαι. Η αιχμηρή κριτική της καυτηρίαζε υποκρισίες, ερασιτεχνισμούς και ότι άλλο "στραβό" στον ομογενειακό χώρο με γλώσσα που πολλές φορές "τσάκιζε κόκαλα", αλλά ήταν ειλικρινής γι αυτό στο τέλος έμενε μόνο σεβασμός και αναγνώριση για το πρόσωπό της.

Όχι άδικα την είχαν ονομάσει "μητέρα" των Ελληνικών γραμμάτων της ομογένειας.

Ο στίχος της χαιρετίστηκε από τα πρώτα της ποιητικά βήματα από εξέχοντες Έλληνες ποιητές όπως ο Γ.Ρίτσος και ο Νικηφ. Βρεττάκος.

Ας δούμε τί έχουν γράψει για τη ΡΠ προσωπικοί φίλοι και συνάδελφοι:

Ο Ρήγας Καπάτος, λογοτέχνης και προσωπικός φίλος έγραψε:

"Στην κριτική της μπορεί να είχε μια σκληρότητα, όμως όπως στη ζωή της έτσι και στο γράψιμό της ήταν αυτό που ήταν, αληθινή, έλεγε αυτό που νόμιζε ότι έπρεπε να πεί με το δικό της Κεφαλονίτικο τρόπο και το δηκτικό χιούμορ χωρίς συμβιβασμούς".

Ο Γιάννης Μιχαλάκης στο βιβλίο του "Η δική μου Αμερική" γράφει για τη Ρεγγίνα Παγουλάτου :
"Όσο μπόι της έλειπε, το είχε μαχητικότητα. Κυριολεκτικά δεν άφηνε να πέσει κάτω κουβέντα, χωρίς να απαντήσει και μάλιστα σε έντονο ύφος".

Για την ποίηση της Ρ.Π. μας λέει ο προσωπικός φίλος και συνάδελφός της Τάσος Μουζάκης, πρόεδρος Εταιρίας Ελλ. Λογοτεχνών Αμερικής):

"Καταλυτική η ποίηση της Ρεγγίνας Παγουλάτου.

Λυτρωτική! Λύνει ρωμαλέα τον άνθρωπο από τον Άγιο άνθρωπο.

Σπαζει τη βιτρίνα της κοινωνίας και περιδιαβαίνει με άνεση το χώρο της αλήθειας.

Ο πόνος, η πείνα, η εκμετάλευση, η μοναξιά είναι οι πελώριοι μονόλιθοι που την πολτοποιούν. Κι όμως μέσα απ' αυτήν τη διεργασία η ποίηση -και μιλάω για (τη σωστή ποίηση), τη σωστή γραφή-που πάντα είναι συνηφασμένη και συμπορεύεται με την αλήθεια, κυλάει από το πατητήρι της ζωής, αβίαστη και καθαρή σαν κρύσταλλο.

Ο στίχος ζεστός και αιθέριος, απαλαγμένος από τις γαρνιτούρες της επιτήδευσης, αβρός και τραχύς, πολλές φορές σου περονιάζει τα κόκκαλα και σου κυρτώνει την ψυχή από ντροπή, που ανέχεσαι... αν όχι τίποτε άλλο!"

Κάποτε η Ρεγγίνα Παγουλάτου είχε πεί στον Δημοσιογράφο Κώστα Καραχάλιο:

"Σε μας τους κυνηγημένους αριστερούς μας έχει μείνει να φωνάζουμε και να καταθέτουμε την ψυχή μας".

Αυτή ήταν η Ρεγγίνα Παγουλάτου, μια θαρραλέα, αδούλωτη, δυνατή φωνή για έναν καλύτερο άνθρωπο, μιά καλύτερη κοινωνία, έναν καλύτερο κόσμο και σε όλους εμάς που τη γνωρίσαμε μας άγγιξε την ψυχή με τον λόγο, με την πένα και την παρουσία της.

Είμαι η Ελλάδα!

*Τα δεινά μου αμέτρητα
από το φθόνο των ξένων στη δόξα μου,
που προσπαθούν να στενέψουν ασφυκτικά
το ζωτικό μου ορίζοντα.*

*Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή
ως και τη μικροκόρη μου Κύπρο,
χρόνια τώρα, τη βάλαν στο μάτι.*

Και πώς να ξεχάσω εκείνους
που ανοίξαν τις πύλες στο φρικτό εισβολέα;

Είμαι η Ελλάδα!

Κρατείστε τον Πολιτισμό μου αλώβητο.
Φράχτε τις πύλες στους προδότες και στους εισβολείς.
Σταματήστε τις αγοραπωλησίες των εκταρίων μου
για όποια συμφέροντα.

Τα χώματά μου
τα κατοχυρώνει η αιώνια Ιστορία
η ποτισμένη με το αίμα των παιδιών μου.
Μη με εξευτελίζετε
με προδοσίες
αγοραπωλησίες
και μικροψυχίες.
Κρατείστε με άσπιλη
και ακέρια
εις τους αιώνες των αιώνων
μέσα στο ζωτικό μου χώρο
τον αναφαίρετο
και στις παραδόσεις μου!

Είμαι η Ελλάδα

Είμαι η Ελλάδα! Η εκλεκτή των θεών και της Ιστορίας.
Ένα αιώνιο φως στην τροχιά των αιώνων,
που φωτίζει διαρκώς σαν Ιδέα τα βάθη του Κόσμου!
Πλούτη μυθικά μου τα έρμα μου βράχια,
ποτισμένα με αίμα και σεμνή περηφάνια
πάντα στέκουν ολόρθα
για να δείχνουν το δρόμο
στους δειλούς των καιρών.

Η Γραφή μου σε πλάκες της Εφέσου, της Βεργίνας,

της Τροίας,
το δικό μου το Πνεύμα μαρτυρούν γλαφυρό
και καμιά δεν μπορεί να το σθήσει ιστορίας νοθεία.
Επειδή ο ανθρώπινος νους
δεν μπορεί να συλλάβει τέτοιου είδους μεγαλείο και αίγλη
-αναγραμμένα στην ταυτότητά μου-
αναγάγει τα πάντα, που αφορούνε εμένα,
σε ένα μύθο και μόνο. Σε ένα μύθο απλό.

Μα έστι δίκης οφθαλμός, που τα πάντα ορά.
Όλα, όσα σκέπει της Αλήθειας η βούλα!

Αφού η μικροψυχιά των Μεγάλων της Γης
απαξιώνει σκόπιμα να παραδεχτεί την οντότητά μου
ο Λαός μου κάνει έκκληση
στης Δικαιοσύνης τον Ήλιο, το Νοητό.
Για την εύνοιά του στην αναγνώριση του Δίκιου μου.
Αυτού, που με τη λάμψη του δικαιοματικά μου ανήκει.
Γι' αυτό και ο Αγώνας του Λαού μου
πρέπει να είναι συνεχής και μαζικός
για να αντιμετωπίσει
όσα ύπουλα, καθημερινά,
αναφύονται από τα έξω σε βάρος του.

Παρ' όλα αυτά, οι πηγές της αντρειοσύνης
είναι αστείρευτες. Σαν χρειαστεί,
με μια ψυχή, σαν Ένας, ετούτος ο Λαός
θαυματουργεί μπροστά στα μάτια
της Ανθρωπότητας ολόκληρης,

κάνοντας ύμνο πανανθρώπινο
και υπόδειγμα
της Λευτεριάς το ασύλληπτο θαύμα.

Αυτής της χιλιάκριβης της Λευτεριάς το τίμημα
όποιος προδότης ή δειλός
σωστά δεν το εκτιμήσει
κάποια μορφή ηρωική του παρελθόντος
από το Συναξάρι των ένδοξων Αγωνιστών
θα 'ρθει να το θυμίσει.

Όχι μόνο για αφύπνιση και διαρκή επαγρύπνηση,
μα και για τη γιατρεία της τύψης
που φέρνει η απαρνησιά
κι η δόλια προδοσία
στη μνήμη όσων χαθήκανε
για την Ελευθερία.

Είμαι η Ελλάδα!

Στο προσκλητήριο του αγώνα μου
δεν μ' απαρνήθηκαν οι Κρήτες.
Ζωσμένοι την ένδοξη περηφάνια τους
σελάγισαν τη Λευτεριά
στις κορφές των Μακεδονίτικων βουνών.
Κι ύστερα, δοξασμένοι Μακεδονομάχοι,
κατηφόρισαν στο νησί τους
κρατώντας το φλάμπουρο με μαντινάδες
κι αναζητώντας τη λυτρωτική ξαστεριά.
Αυτή που έλαμψε στην κόψη του σπαθιού τους
με το Έπος του '40
και με τ' αστραποβόλημά του για τη Μακεδονία!

Είμαι η Ελλάδα!

Στ' αντρειωμένα σπλάχνα μου
σαν όλα τα παιδιά μου,
έθρεψα και κανάκεψα και τη Μακεδονία.
Παιδί δικό μου, νόμιμο
κανείς δεν θα το πάρει!

Νόθο, το λεν οι Σκοπιανοί.
Μα η βάγια του, η αδέκαστη Αδερφή μου Ιστορία
στον κόρφο μου το απίθωσε
και γάλα Ελλάδα μητρικό αιώνες το βυζαίνω.
Τα βρεφικά αντισώματα τόσο μικρής Πατρίδας
μικρόβια συμφέροντος δεν στέργουν να μολύνουν.
Τέτοια που σπέρνουν οι εχθροί
οι μέσα και οι έξω.
Όλοι, όσοι σφετερίζονται
την κυριότητά μου.

Ο Μέγας μου Αλέξανδρος
των σπλάχνων μου το σπλάχνο
με δόξασε θριαμβικά στα πέρατα του κόσμου.
Όπως το ίδιο έκαμε η Παράδοση του Λαού μου,
που η Μούσα της τραγούδησε
πέρα για πέρα Ελλάδα.

Του Αλέξανδρου τη φυσική Μητέρα Ολυμπιάδα
όλοι την εθαυμάσανε
με την υποδειγματική αγωγή
που ανάθρεψε το γιό της
και τρέξανε να γνωριστούν μαζί της
για να πάρουνε τη μητρική της συμβουλή
πως μπορούν και τα δικά τους σερνικά
να γίνουν απαράμιλλα Μεγάλοι.
Ήταν μια Μάνα πρότυπο
και πρότυπο τέκνου ο Γιος της.

Είμαι η Ελλάδα!

Τα δεινά μου αμέτρητα
από το φθόνο των ξένων στη δόξα μου,
που προσπαθούν να στενέψουν ασφυκτικά
το ζωτικό μου ορίζοντα.
Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή
ως και τη μικροκόρη μου Κύπρο,
χρόνια τώρα, τη βάλαν στο μάτι.
Και πώς να ξεχάσω εκείνους
που ανοίξαν τις πύλες στο φρικτό εισβολέα;

Είμαι η Ελλάδα!

Κρατείστε τον Πολιτισμό μου αλώβητο.
Φράχτε τις πύλες στους προδότες και στους εισβολείς.
Σταματήστε τις αγοραπωλησίες των εκταρίων μου
για όποια συμφέροντα.
Τα χώματά μου
τα κατοχυρώνει η αιώνια Ιστορία
η ποτισμένη με το αίμα των παιδιών μου.
Μη με εξευτελίζετε
με προδοσίες
αγοραπωλησίες
και μικροψυχίες.
Κρατείστε με άσπιλη
και ακέρια
εις τους αιώνες των αιώνων
μέσα στο ζωτικό μου χώρο
τον αναφαίρετο
και στις παραδόσεις μου!